

Skúli í funnings- firði ein rött og góð íløga

Landsstýrismaðurin í skulamálum, Signar Hansen og Torkild Bede, soknarprestur, saman við øðrum í hugnaligum práti í skulastovni

Millum gestirnar, sum vóru til staðar, tá nýggi skúlin í Funningsfirði varð vígdur næstseinstu sunnudag, var landsstýrismaðurin í skulamálum, Signar Hansen, sum m.a. í roðu síni segði, at tað var ein rött og góð íløga at byggja nýggjan skúla í bygðini.

Signar Hansen, landsstýrismaður, segði í síni talu í Funningsfirði, at feroyingar í mong ár, áðrenn nokkur skúlskipan var komin í gildi, høvdu

havt áhuga fyri at lært at lesa og skriva og rokna. Hóast feroyingar ikki fingi eina skipaða frálæru, so varð frálæra veitt børnunum í heimum av

foreldrum ella kenningum, ið høvdu fingið eina ávísu læru sjálvi. Tá ið tann skipaða læran — tann sokallaða provisoriska skúlskipanin varð sett í gildi í 1845, vóru lærarar settir til at veita frálæru. Hesir skuldu fyrst vísa prósti, hvønn kunneika teir høvdu, áðrenn teir vóru settir í starv. Lønin var ikki stór. Teir vóru settir í fast starv, t.v.s. við teir stóru skúlnar, fingi í løn einar

90 ríkisdálar, ferðalærarnir umleið 45 dálar, og teir, sum arbeiddu á teimum smærru byggunum eitt minni tímatal, umleið 10 dálar.

Hesir lærarar valdu sær ikki hetta starv, tí tað gav ta stóru úrtøkuna í mun til onnur störv, nei, hetta vóru hugsiðarmenn. Ið dugdu at vírða hvønn stóran tyding tað hevði, at geva landsins ungdomi goðan kunneika. Landsstýrismaðurin í skulamálum segði, at henda skipanin frá 1845 fekk ikki serliga goða móttøku, feroyingar vildu hava eina aðra skipan. Í 1854 varð nevnda skipan slept, Signar Hansen, landsstýrismaður, nevndi í síni talu, at málið um at byggja skúla í Funningsfirði, hevði verið fyrri á tingi fleiri ferðir. Hann nevndi m.a., at í 1915 varð umsókn hjá lögtinginum um at byggja nýggjan skúla í Funningsfirði, somuleiðis í 1919 tá ið umsókn um bygging av skúla á Hellunum varð vídgjörd. Um-

sóknin um skúla á Hellunum varð samtykt — grundarlag varð hildið vera fyrri hesum skúla, tí har vóru 18 børn. Í Funningsfirði var barnatalið rættiliga lagt — einki hendi á hesum sinni. Signar nevndi, at skulastovan, ið talan var um at byggja á Hellunum og Funningsfirði, kostaði umleið 2800 kr., t.v.s. ein túsundapart av tí, ið skúlin kostar í dag.

Signar Hansen nevndi dugnaliga læraran Sjurða Joensen, ið hevði starvast við skúlan í Funningsfirði og Elduvík meginpartin av sínum lívi, henda lærara, ið ikki hevði tær bestu umstøður at arbeiða í, men sum tó hevði fingið væl burtur úr og sum segði seg vera sera glaðan fyrri ta tíð, hann hevði starvast í Elduvíkarsókn. Hesin sami lærari fegnast yvir, at tað nú var eydnast sóknini at fáa tíðarhóskandi skúla.

Signar Hansen, landsstýrismaður, endaði sína roðu við at siga, at skúla-

mál vóru nógv umrødd tey seinastu árin. Talan var um at byggja nógvar skúlar, og nógvar nýggjar skúlaógir skuldu gerast, tó var tað ein skúli, ið hevði størri tyding enn allar aðrir, tað var okkara barnaskúli. Tað er í hesum skúli, lærari saman við foreldrunum var við til at forma børnini, var við til at leggja tað rætta í børnini, sum kom at verða av avgerandi tydingi fyrri tey seinni í lívinum. Hann fegnast yvir, at Elduvíkarsókn hevði tikið hetta stig, ið kostaði sóknini væl av peningi, men hann helt at hetta var ein rött og góð íløga, ið fór at koma sóknini aftur til goðar. Signar Hansen endaði við at ynskja børnunum, lærara, foreldrum — ja, sóknini allari hjartaliga tillukku við hesi væleydnaðu skúlabygging.

geva næmingunum møguleika at ognar sær kunneika, fíni arbeiðshættir og málbering, sum virka við í fjølbroyttu menningini hjá teimum einstøku næmingunum, soleiðis at teir kunnu gerast sjálvstøðug menniskju í heimi og samfelagi.

Latið ikki hesi orðini verða avskeplað av trongskygni og smátækni, men gevið teimum tær víðu ræsur, sum tey hava uppiþorið, so at tit, lærari, næmingar og foreldur, í felagsskapi fara at skapa umstøður fyrri einum mennandi og hugaligum virksemin innan teir karmar, sum gívnir eru í lógum og reglum um virksemin skúlans og nú eisini við teimum goðu umstøðum, sum hesin nýggi skúlabyggingur gevur.

Í tí litla bygdaskúlanum eru goðir møguleikar at skipa skúlagongdina hjá børnunum í einum samfelagligum høpi, ið fær børnini at kenna seg aftur í tí, sum tey takast við í skúlanum, heilt øðrvísi enn í tí stóra skúlanum, har dagurin oftast verður pettaður sundur í smár eindir á 45 + 10 minuttir við einum 5—6 lærgreinum um dagin.

Í tí litla bygdaskúlanum kann lærarin úttan størvegis hótasták, skipa teir smáu partarnar í størri eindir, so at næmingar og lærari í frið og náðum kunnu arbeiða við einum og sama evni eftir, sum tørvur er á, og taka teir undirvisingartær, sum upplagdir eru, upp í ta evnisunnandi undirvisingina, tá verða lærgreinar ein natúrligur partur í heildni. Lærari og næmingar kunnu tá skapa tað undirvisingarmhvørvi, sum tørvur er á, annaðhvørt inni í skúlanum ella úttan fyrri sjálvan skúlan, úttan at órogya nakran annan. Eitt slíkt arbeiðslag setur stór krøv til læraran, skúlabyggingin og undirvisingarmhvørvi.

Hesar umstøður hava tit nú fingið í Funningsfirði, nú er so eftir at geva skúlagongdini tað innihaldið, sum nútíðarsamfélagið krevur. Lærarin kann ofta kenna seg einsamallan í tí litla bygdaskúlanum, tí er tað umráðandi, at hann ella hon, sum er lærarin í bygðini, fær tykkara dygga stuðul, bæði frá foreldrum, skúlanevnd og bygðaraði. Haldið ikki, at nú er tykkara setningur

liðugur, ella at nú er slottið vundið. Skúlabyggingin gevur einans nakrar møguleikar, og í hesum bygningi verða teir goðir, men bygningurin er einans karmurin, ið treytar livandi verur til tess at røkka tí endamáli, sum sett er fyrri skúlagongdini hjá børnum tykkara.

Við hesum orðum fari eg at ynskja tykkum goðan byr, og Guð signing við lukku.

Hentzar Ellingsgaard, landsskúlastjóri, og lærarin práta